Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia

Lausunto

Asia: VN/27578/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi Rikosseuraamuslaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry:n (myöh. Talentia) lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi Rikosseuraamuslaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Talentia kiittää mahdollisuudesta lausua Rikosseuraamuslaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Talentia pitää tärkeänä, että Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiota ja henkilöstörakennetta kehitettäessä turvataan monialainen osaaminen, sosiaalihuollon ammattihenkilöiden riittävä saatavuus sekä asiakastyötä tukeva johtamisrakenne.

1. Asetuksen 5 ja 7 §: Henkilöstörakenne ja kelpoisuusvaatimukset

Pidämme perusteltuna, ettei erityisohjaajien ja rikosseuraamustyöntekijöiden kelpoisuutta sidota yksinomaan tiettyyn tutkintoon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön laillistukseen. Rikosseuraamusalan asiakastyö hyötyy monialaisesta osaamisesta, ja esimerkiksi sosiaali-, terveys-, kasvatus- ja yhteiskuntatieteellinen koulutus sekä yhteisöpedagogien osaaminen voivat täydentää toisiaan.

Monialaisuus ei kuitenkaan saa johtaa siihen, ettei Rikosseuraamuslaitoksessa ole riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä. Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietojen käsittelystä annetun lain 2. luvun 9 §:ssä säädetään sosiaalihuollon tietojen käsittelystä ja 3. luvun 14 §:n 2 momentin 1 kohdassa näiden tietojen käsittelyyn oikeutetuista henkilöistä. Sääntely korostaa sosiaalihuollon tietojen käsittelyyn liittyvien oikeuksien ja tehtävien asianmukaisen järjestämisen merkitystä.

Sosiaalihuollon ammattiosaamista tarvitaan erityisesti tehtävissä, joissa käsitellään sosiaalihuollon tietoja, arvioidaan asiakkaiden tuen tarpeita tai yhteensovitetaan palveluja ja tukitoimia. Osaamisen merkitys korostuu myös alaikäisten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden sekä esimerkiksi kehitysvammaisten henkilöiden, maahanmuuttajien, ikääntyneiden ja vankiloiden perheosastoilla olevien lasten ja vanhempien kanssa tehtävässä työssä.

Asetuksen 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa erityisohjaajien ja rikosseuraamustyöntekijöiden kelpoisuusvaatimukseksi ehdotetaan soveltuvaa korkeakoulututkintoa. Asetuksen 5 §:n mukaisessa henkilöstöä ja virkoja koskevassa järjestelyssä on huolehdittava siitä, että sosiaalihuollon ammattihenkilöiden osaaminen on tosiasiallisesti käytettävissä niissä tehtävissä, joissa sitä tarvitaan.

1.1 Muutosesitys asetuksen 5 §:ään

Katsomme, että asetuksen 5 §:ää tulisi täydentää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden aseman ja riittävän määrän turvaavalla säännöksellä.

Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstörakenteessa tulee turvata riittävä määrä sosiaalihuollon ammattihenkilöitä niiden lakisääteisten tehtävien ja asiakasryhmien edellyttämän osaamisen varmistamiseksi. Tarve korostuu erityisesti sosiaalihuollon tietojen käsittelyssä, asiakkaiden tuen tarpeiden arvioinnissa ja palvelujen yhteensovittamisessa sekä haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden kanssa tehtävässä työssä.

5 §:ään on lisättävä säännös, jonka mukaan Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstörakenteessa on turvattava sen tehtävien edellyttämä riittävä sosiaalihuollon ammattihenkilömäärä. Tämä ei tarkoita sitä, että erityisohjaajien ja rikosseuraamustyöntekijöiden kelpoisuus tulisi rajata yksinomaan sosiaalihuollon ammattihenkilöihin. Tavoitteena on turvata monialainen henkilöstörakenne ja sen rinnalla sosiaalihuollon ammattiosaamisen riittävä saatavuus.

Ehdotus:

5 § 4 mom. Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisten yksiköiden henkilöstörakenteessa on turvattava riittävä määrä sosiaalihuollon ammattihenkilöitä huolehtimaan sosiaalihuollon ammattiosaamista edellyttävistä tehtävistä sekä sosiaalihuollon tietojen käsittelystä siten kuin laissa henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa säädetään.

1.2 Muutosesitys asetuksen 7 §:ään

Rikosseuraamuslaitoksessa työskentelee sosiaalityöntekijän nimikkeellä toimivia virkamiehiä, mutta sosiaalityöntekijöiden tehtävänimike ei ilmene asetusluonnoksessa. Asetusluonnoksessa tunnistetaan muun muassa erityisohjaajat, lehtorit, opinto-ohjaajat ja pastorit, mutta sosiaalityöntekijöiden asema Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstörakenteessa jää sääntelyssä näkymättömäksi.

Katsomme, että sosiaalityöntekijät tulee tunnistaa asetuksen henkilöstöä ja kelpoisuusvaatimuksia koskevassa sääntelyssä.

Tämän lisäksi katsomme, että säädöksessä tulisi näkyä myös sosiaalihuollon tietojen käsittelyyn liittyvä vaatimus sosiaalihuollon ammattihenkilöstä tietojen käsittelijänä.

Ehdotus:

7 § 1 mom. 11) Sosiaalityöntekijällä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun säätelyn mukainen koulutus, pätevyys ja oikeus harjoittaa ammattiaan.

7 § 4 mom. Sosiaalihuollon tietojen käsittely

Lain henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa 9 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja sosiaalihuollon tietoja saavat käsitellä vain sosiaalihuollon ammattihenkilöt sekä Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehet, jotka tarvitsevat tietoja esitellessään tai tehdessään rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, tutkintavankia tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevan päätöksen. Rikosseuraamuslaitoksessa sellaiset virkatehtävät, joiden hoitaminen edellyttää 1 momentissa tarkoitettujen sosiaalihuollon tietojen käsittelyä muutoin kuin esittely- tai päätöksentekotehtävässä, voidaan määrätä vain sosiaalihuollon ammattihenkilölle.

2. Yhdyskuntaseuraamustoimistojen johtamisrakenne

Halumme edelleen nostaa esiin toiveen, että yhdyskuntaseuraamustoimistojen johtamisrakenteessa säilyisivät riittävät johtamis- ja esihenkilöresurssit. Apulaisjohtajien tehtävien poistumisen tai johtamisrakenteen kaventamisen vaikutuksia tulee arvioida suhteessa toimistojen toimintaan, henkilöstön johtamiseen, asiakastyön laatuun ja toiminnan jatkuvuuteen.

Yhdyskuntaseuraamustyössä yhdistyvät vaativat asiakasprosessit, viranomaispäätökset, moniammatillinen yhteistyö ja henkilöstön työn tukeminen. Johtamisrakenteen tulee mahdollistaa riittävä lähijohtaminen, esihenkilöiden tavoitettavuus ja vastuiden selkeä jakautuminen. Organisaatiomuutoksella ei tule heikentää asiakastyön johtamista eikä siirtää

esihenkilöille sellaisia vastuu- ja tehtäväkokonaisuuksia, joiden asianmukaiseen hoitamiseen ei ole riittäviä resursseja.

Suominen Jenny

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia